

Abadía de Sant Josep de Clairval

Carta de la Tardor 2014

Estimats Amics,

DESEMBRE de 1936. En el seu monestir, a la vora d'una carretera molt transitada i una línia de ferrocarril que quan passa el tren fa tremolar totes les parets, un monjo escriu una meditació plena d'humor, que porta com a títol "Llibertat": "Tants viatgers que van i venen a gran velocitat, es creuen lliures, però, la veritable llibertat ben sovint es troba dintre les quatre parets d'un convent... La llibertat, afegeix el religiós, és dintre el cor de l'home que només estima Déu. Resideix en l'home, l'ànima del qual no està lligada ni a l'esperit ni a la matèria, sinó només a Déu." Des de la seva canonització, l'11 d'octubre de 2009, aquest monjo va ésser presentat pel Papa Benet XVI com un jove que ha respost "sí a la proposta de seguir Jesús, de forma immediata i decidida, sense límits ni condicions." Posat com a model per als joves de tot el món, va ésser un dels patrons de la JMJ de Madrid (2011).

En Rafael neix el 9 d'abril de 1911 a Burgos; és el gran dels germans d'una família que compta amb quatre fills. Batejat el 21 d'abril següent, rep la Confirmació quan encara no tenia tres anys, i fa la primera Comunió el 25 d'octubre de 1919. Amb nou anys, entra a una escola dirigida per jesuïtes. Molt aviat mostra la seva gran sensibilitat, així com els dons intel·lectuals i artístics que té. En el mes de gener de 1922, la família es trasllada a Oviedo on el noiet és admès als jesuïtes d'aquesta ciutat. La seva gran pietat el condueix a ser membre del comitè director de la Congregació de Sant Estanislau. Aleshores, segons diu el prefecte d'estudis, ja buscava Déu, "com si estigués imantat per Ell."

De temperament inquiet, en Rafael s'impacienta si no és servit de manera ràpida i eficaç; els petits sorolls del seu entorn el molesten molt. De totes formes, mai no té paraules impertinents per als treballadors de casa seva. És molt escrupulós amb la neteja de la seva roba i dels seus estris personals. Li repugna tot allò que és lleig, brut o groller, així com les històries i les expressions vulgars. En els seus viatges s'emporta les seves capsas de llapis; sempre torna amb una gran quantitat de dibuixos de paisatges, d'esbossos i croquis que, un cop acabats regala o guarda en carpetes.

Una emoció que fa reflexionar

L'any 1930 comença els estudis d'arquitectura a Madrid. Somia dibuixar, pintar, expressar a la tela i al paper allò que concep la seva ànima d'artista; també és músic. Durant les vacances d'aquest any, que passa a casa del seu oncle Polín i de la seva tia Maria, ducs de

Sant Rafael Arnáiz

Drets reservats

Maqueda, descobreix l'Abadía de la Trapa de San Isidro de Dueñas. L'origen dels Trapistes es remunta al segle XVII, quan l'Abat de Rancé fa la reforma de l'Abadía cistercenca de la Trapa a Normandia (França). Tots els monestirs que s'hi vinculen, adquireixen el nom de la Trapa; s'hi observa la Regla benedictina amb una especial austeritat. Des de la tarda de la seva arribada al monestir de San Isidro, el nostre estudiant sent una gran emoció assistint a l'ofici de Completes: "He escoltat, diu, una 'Salve Regina' tan especial, que només Déu sap el què he sentit... Ha estat quelcom de sublim." Sis anys més tard, recordant les primeres impressions, en Rafael dirà que el Senyor es va servir d'aquesta forta experiència estètica per fer-lo reflexionar. L'any 1931 esdevé membre d'Acció Catòlica, es compromet en les conferències de Sant Vicenç de Paül, i fa adoració nocturna. La seva gran pietat no l'impedeix pas ser un gastrònom refinat i conèixer nombrosos restaurants; però a la vida ordinària no és gens difícil i menja de tot. Dotat d'una alegria desbordant i comunicativa, també sap mostrar-se, a les seves hores, meditatiu i profund.

En el mes de setembre de 1931, com a conseqüència d'una estada a la Trapa, va escriure: "El trapista viu en Déu i per Déu. És l'única raó de la seva existència en aquest món. Quina diferència amb certes ànimes que es diuen cristianes, per les quals Déu és un ésser de segona categoria, amb qui es té compromís a les 8 del matí i que a les 9 es deixa fins l'endemà a la mateixa hora, per tornar a oblidar-lo un altre cop!" Afegeix: "L'artista que

posseeix un alt nivell de sensibilitat, s'impressiona per la Trapa i la vida dels seus monjos, com ho fa per un quadre o una sonata. El cristià que té fe, veu a la Trapa alguna cosa més que tot això. Veu Déu d'una manera palpable. En surt fortificat en la fe i, si el Senyor li concedeix la gràcia, en surt coneixent-se a si mateix, una mica millor, i allà, tot sol amb Déu i la seva consciència, canvia la seva manera de pensar, la seva manera de sentir les coses i, el que és més important, la seva manera de comportar-se en el món."

Durant l'audiència general del 10 d'agost de 2011, el Papa Benet XVI deia: "Els llocs (on normalment es viu la vida monàstica) uneixen dos elements molt importants per a la vida contemplativa: la bellesa de la creació que reflexa la del Creador i el silenci, garantit per la llunyania de les ciutats i de les grans vies de comunicació. El silenci és l'entorn que millor afavoreix el recolliment, l'escoltar Déu, la meditació... Déu parla en el silenci, però cal saber escoltar-lo. És per això que els monestirs són oasis on Déu parla a la humanitat."

Tot va millor

Entre els anys 1932 i 1933, en Rafael fa el servei militar a Enginyers; després segueix amb els seus estudis d'arquitectura. Instal·lat a Madrid, es fixa un horari precís, que comprèn la Missa ben aviat al matí i el Rosari a la nit. Escriu als seus pares: "M'he adonat que posar-me entre les mans de Déu al començament de la jornada, tot em va molt millor." Un documental sobre la vida cistercenca, realitzat per al vuit-cents aniversari de l'Abadia francesa de Sept-Fons, reforça la impressió favorable que va tenir quan va visitar San Isidro, i el condueix a optar per la vida monàstica. Passa el 24 i el 25 de novembre de 1933 al monestir, on hi afegeix la seva demanda d'admissió.

En el seu afany de consagrar-se al Senyor, volia anar al monestir sense dir adéu a ningú, inclosos els seus pares, ja que dubte de les reaccions del seu cor. Però, el Nunci apostòlic (ambaixador del Papa) a qui es va confiar, li respon: "Penso que has de dir adéu als teus pares i rebre la seva benedicció." En Rafael passa un mes i mig amb els seus abans d'entrar al monestir. Espera, no sense profunds sofriments interiors, que passin les festes de Nadal i, a la tarda del 7 de gener de 1934, fa saber tranquil·lament a la seva mare, que toca el piano: "Deixa de tocar un moment, tinc quelcom a dir-te -Què et passa?, digues m'ho!- Mare, li diu, amb veu plorosa, Déu em crida..., vull anar a la Trapa." Ella baixa el cap i només sap dir: "Fill!" Posat al corrent per la seva esposa i després d'un moment d'imperceptible emoció, el pare d'en Rafael beneeix Déu i demana al seu fill: "Quan vols marxar? T'hi acompanyaré." La sortida es fixa per al 15 de gener.

El jove postulant s'adapta bé a la seva nova vida. Creu haver assolit l'objectiu de les seves aspiracions i de la seva vocació: "La Trapa, Déu l'ha fet per a mi, i a mi per

a la Trapa..., ara puc morir feliç, sóc trapista!" Però, alguns mesos més tard, se li declara una diabetis fulminant: durant el mes de maig, perd 24 quilos en 8 dies i gairebé esdevé cec. Obligat a tornar a casa seva per curar-se, deixa amb pena el monestir, esperant poder tornar-hi. Després de les primeres cures exigides per la malaltia, en Rafael retroba una millor salut. Pateix d'haver de tornar a portar una vida que va tenir tanta dificultat en deixar: en tornar a casa es descriurà a si mateix, com un rondinaire a qui li treuen el seu silenci i el seu recolliment: "Creia que havia de fer una Trapa a casa meva... Com m'equivocava! En el recolliment extern, em buscava a mi mateix."

De totes maneres, torna a fumar, a tocar el violí i a pintar. A partir del 3 de juny, escriu una carta al seu oncle Polín: "El què passa és molt senzill, i és que finalment, Déu m'estima molt... A la Trapa era molt feliç, em considerava el més feliç dels mortals, havia aconseguit deslligar-me de les criatures i només buscava Déu... Però hi havia encara una cosa: el meu amor de la Trapa, i Jesús, que és molt exigent i gelós de l'amor dels seus fills, ha volgut que em deslligués del meu monestir tan estimat, encara que de manera temporal." En Rafael comprèn ràpidament que la seva prova l'orienta vers una més gran llibertat de cor.

El judici de Déu és a prop

El mes de juliol escriu als seus germans novicis cistercencs: "No sabeu pas el què teniu, i mai no podreu agrair de manera suficient a Déu per un tan gran favor. Jo mateix no ho sabia pas, abans de tornar al món... En el seu orgull suïcida, els homes criden: "No tenim necessitat de Déu...!" La nostra societat està espatllada i s'ocupa de tot, excepte d'allò que és veritablement important. Us ho dic francament: "Veient els homes tan cecs, estic ben trist i tinc ganes de cridar: "On aneu bojós, insensats? Vosaltres crucifiqueu Jesús, aquest Natzarè que ens ha demanat d'estimar-nos els uns als altres...! No veieu que heu agafat el camí dolent, que la vida és molt curta i que cal aprofitar-la, ja que el judici és a prop...? Però, és inútil, en el món ja no se sent parlar més de Déu ni dels seus judicis." En Rafael ha comprès que els homes no poden ésser alliberats de les tenebres de la mort espiritual mentre no obrin els seus cors a Crist, que és la llum de les nacions.

El gener de 1935 va amb el seu germà Leopoldo a la frontera francesa per recollir un cotxe que va comprar el seu pare. Vol ser el primer en conduir-lo i, per aquest viatge, no escatima ni confort ni plaers. Però, l'atracció que la vida del món exerceix encara sobre ell, no l'impeideix pas d'escriure alguns mesos més tard al seu Pare Abat: "Germans monjos, potser creguin que els he oblidat, però les ànimes que s'estimen en Déu, mai no s'obliden. Estimant-les s'estima Déu, i estimar-lo en les seves criatures és un gran consol que no minva la seva glòria."

La Santíssima Mare de Déu et curarà

Durant el mes de maig de 1935, la Mercedes, germana d'en Rafael, va tenir una peritonitis aguda, incurable. El noi s'ocupa molt d'ella, alhora que pateix al veure-la en aquest estat. El 9 de juny, la malalta està al límit de les seves forces i sofriments. "No t'inquietis, germaneta, li diu, vaig volant a l'església a explicar-ho tot a la Mare de Déu, perquè Ella us alliberi del sofriment, tant a la mamà com a tu; passaràs una bona nit, ja ho veuràs." Un quart més tard, torna somrient: "Ja està, he dit a la Mare de Déu: 'Mira què pots fer, Mare, per la mamà, i cura la meva germana.' Ara veuràs com la Santíssima Verge et curarà." Després d'una darrera injecció de morfina, la malalta s'adorm per tota la nit. Els dolors cessen completament i, en un mes, contra tot pronòstic, recupera els 25 quilos que havia perdut.

El desig, però, de la vida de trapista resta molt viu en el jove. Parlant d'ell mateix, escriu al seu oncle, el desembre de 1935: "La vocació d'en Rafael és la de ser oblidat pel món i per les criatures, per oferir-se a Déu en el silenci i la humilitat de l'hàbit d'oblat. Vol ser una ofrena per a Déu, però sense que el món se n'adoni; vol ser una ombra lleugera que s'ha passat la vida estimant molt a Déu i sense fer soroll, vol ajudar les ànimes del món sencer a estimar Déu, i tot això sense que ho sàpiguen."

Gràcies al restabliment de la seva salut, el noi pot tornar a la Trapa l'11 de gener de 1936. Ja que la seva diabetis l'impedeix seguir la Regla, és rebut com oblat, és a dir, que mai no farà els vots públics com els altres. Aquesta situació és per a ell molt més humiliant, ja que la seva ànima està àvida de la vida de trapista, amb les seves penitències, el seu treball, l'observança exacta de la Regla... Considera l'oblació com un deslligament en relació amb la vocació de trapista: "No mereixo pas ser monjo... Celebrar la Santa Missa...? Senyor, si t'haig de veure aviat, quin mal pot fer això...? Els vots...? És que no estimo Déu amb totes les meves forces? Llavors, per què els vots? No hi ha res que m'impedeixi d'estar al seu costat, d'estimar-lo en silenci, amb humilitat, en la simplicitat de l'oblació." Associa el seu estat d'oblat al misteri de la Passió de Crist. No obstant això, el seu deslligament de tot no el torna gens indiferent als altres; escriu al seu pare: "Vull ésser un sant molt humà, doncs l'amor a Déu no exclou pas el de les criatures". Per millor tenir cura d'ell, porten en Rafael a l'infermeria. L'anterior Mestre de novicis va morir, i la seva relació amb el nou no és fàcil. Afronta la soledat i la incomprensió, ja que certs religiosos s'escandalitzen per saltar-se la Regla. Per sort pot sostenir-se amb l'Abat i amb el seu confessor. Al començament, amb l'infermer, el jove germà Tescelino, tot va molt bé, però a partir de la tardor de 1936, aquest germà, mobilitzat per la guerra, deixarà el monestir, i el seu successor serà molt menys comprensiu. En Rafael confessarà que l'infermer no li dóna prou menjar.

En el mes de juliol de 1936 comença la guerra civil espanyola. En Rafael reconeix que no sap gran cosa del que passa a Espanya. Mobilitzat el 29 de setembre, és declarat inútil per al servei. Molts dels joves monjos s'han incorporat a l'exèrcit. En Rafael pateix al veure marxar els seus Germans i d'haver estat declarat inútil. Després d'una estada amb la seva família refugiada en un poblet castellà molt tranquil, el Germà Rafael torna per tercera vegada a la Trapa, el 6 de desembre.

La mà de Déu

El 7 de febrer de 1937, el nostre novici deixa per tercera vegada la Trapa a causa de l'empitjorament del seu estat de salut. La guerra impedeix que es pugui tenir cura d'ell de manera convenient al monestir. Amb l'ocasió d'aquesta nova sortida, afirma: "Veig tan clar la mà de Déu, que tot això m'és ben igual." Torna al poble on segueixen els seus pares i torna a agafar les teles i els pinzells. Es passeja pels camps, s'entreté amb els camperols, s'interessa per la propietat rural del seu pare, passa llargues estones al jardí contemplant el cel, escolta música, resa el Rosari. Però, al mig de cert confort, troba la manera de mortificar-se en nombroses petites coses. La seva mare és, durant tot aquest temps, la seva única infermera. De mica en mica, la seva salut va millorant; de totes formes, la malaltia no es cura. No obstant això, ha assolit una nova etapa: no només l'accepta, sinó que estima la realitat tal com és.

En Rafael nota sobre si mateix la mirada amorosa de Jesús que el crida a la Trapa, i un combat interior té lloc a la seva ànima a causa dels sofriments que l'esperen. "El Senyor, reconeix, em prova molt amb aquesta malaltia que tinc, que em fa anar i venir sense trobar un lloc on parar-me, unes vegades en el món, d'altres en el monestir, és una cosa que ha de conèixer un mateix per comprendre-ho..." Uns dies després, li diu a la seva mare: "Mare, cal que me'n vagi. -Ja, fill meu?", respon amb el cor encogit per l'angoixa. És la quarta vegada que ha d'oferir el seu fill, i el dolor és sempre viu. "Haig de marxar... Demà torno a la Trapa", diu en Rafael. Torna a San Isidro el 15 de desembre. Els adéus de la seva mare són senzills, però dolorosos. No veient que el seu marit es prepari, pregunta: "No t'acompanyarà el teu pare? -no, aquesta vegada me'n vaig tot sol."

En Rafael escriu al seu diari: "La meva vocació només és estimar Déu, en el sacrifici i la renúncia, sense cap d'altra regla que l'obediència cega a la seva Divina Voluntat. Crec accomplir-la avui, obeint, sense vots en qualitat d'oblat als superiors de l'Abadia de San Isidro de Dueñas..." Patint físicament i moral, anota: "No saben la meva vocació. Si el món sabés el martiri continu que és la meva vida... Si la meva família sabés que el meu centre no és ni la Trapa, ni el món ni cap criatura, sinó Déu i Déu crucificat... La meva vocació és patir. A partir d'aquest moment, abandona tots els seus anhels i renúncia a tota vocació oficial: "He descobert la meva vocació."

No sóc religiós..., no sóc seglar..., no sóc res... Beneït sia Déu, no sóc més que una ànima enamorada de Crist."

Estimar Déu en tot moment

Al començament de la Quaresma de 1938, el Pare Abat li fa saber que li posarà la cogulla (l'hàbit monàstic per excel·lència, que normalment està reservat per als monjos que han emès els seus vots) i l'escapulari negre (fins llavors portava la capa i l'escapulari blanc dels novicis). En aquell moment es torna boig d'alegria, però es conté ràpidament: "He vist clarament la vanitat en mi." El seu confessor dirà que en aquell moment de la seva vida, passava hores senceres davant del sagrari. Immediatament quedava transformat i la seva límpida mirada reflectia la flama d'amor ardent que el consumia. De vegades, per distreure's en les llargues hores de soledat que, malgrat tot, li pesen, el fan anar a pelar patates, a treballar a la xocolateria, a fer plànols i dibuixos que el Pare Abat li ha encarregat, o bé a estudiar llatí. Per més que faci, res no pot distreure el seu pensament d'estimar Déu. Però la profunditat de la seva vida espiritual es veu molt més des dels ulls dels altres que des dels seus. Li

sembla, en efecte, que no avança: "Molt estimat Jesús, Déu meu, escriu el 13 d'abril, veig, Senyor, que no faig res per servir-te. Tinc por de perdre el temps... Quan començaré, Jesús meu, a servir-te de debò...? Sóc inútil i estic malalt." Adreçant-se a ell mateix, afegeix: "Pobre Germà Rafael...! Que en tinguis prou de poder purificar la teva intenció en tot moment, i, en tot moment, d'estimar Déu. Fer-ho tot per amor i amb amor."

El diumenge de Pasqua, el 17 d'abril de 1938, el Pare Abat revesteix el Germà Rafael amb l'escapulari negre i la cogulla monàstica. En la meditació d'aquest mateix dia, ha escrit: "Diria una mentida si digués que avui no m'he deixat emportar per la vanitat... Només Jesús omple el cor i l'ànima": Poc abans, havia escrit a un Germà de la seva Trapa: "Poc abandona aquell que tot ho abandona, ja que abandona allò que un dia haurà d'abandonar (el dia de la seva mort), tant si ho vol com no." El 22 d'abril, el seu pare va a passar el dia amb ell. El Germà Rafael sembla que està bé. Però el 23 es fica al llit i passa per crisis de deliri, acompanyades d'intensos dolors. Mor el matí del 26 d'abril de 1938, als 27 anys.

Des de la seva segona visita a la Trapa, en Rafael ha descobert el sentit profund del silenci monàstic, que es converteix en pregària: "La gent diu que el silenci en el monestir és trist, escriurà... No hi ha opinió més errònia... El silenci a la Trapa és el més feliç idioma que els homes puguin sospitar. De l'ànima d'aquest trapista d'aparença miserable i que viu en el silenci, raja de manera abundant i sense parar un gloriós cant d'alegria, ple d'amor i de joia vers el seu Creador, vers el seu Déu, vers un Pare afectuós que en te cura i el consola..." El 18 de setembre de 2010, a la catedral de Westminster, el Papa Benet XVI recordava als joves els avantatges del silenci: "Us convido a buscar cada dia dins els vostres cors, la font del veritable amor. Jesús hi és sempre, esperant amb silenci que nosaltres ens quedem amb Ell i que escoltem la seva veu. A la intimitat dels vostres cors, us crida a passar estones amb Ell en la pregària. Però, aquesta classe de pregària, la veritable pregària exigeix una disciplina; requereix crear, cada dia, moments de silenci... Fins i tot en el mig de les múltiples activitats i de les preocupacions de la nostra existència quotidiana, necessitem crear un espai de silenci, perquè és en el silenci que trobem Déu i és en el silenci que descobrim el nostre veritable jo."

Demanem a la Santíssima Mare de Déu que ens ensenyi a buscar Déu en el silenci del nostre cor.

Dom Antoine Marie
o.s.b.

- Per rebre (gratuitament) la Carta de l'Abadia Sant Josep de Clairval, cal adreçar-se a l'Abadia, les dades de la qual s'assenyalen tot seguit.
- Rebrem amb molta gratitud totes les adreces de possibles lectors que ens facin arribar:
- Ajuts:

Transferència bancària: Caixa Duero (Madrid): C.C.C. 2104 - OF.:3335 - D.C.: 07 - Núm: 9113949609.
Xecs ordinaris en euros o en dòlars a nom de "Abbaye Saint-Joseph de Clairval".

Targeta de crèdit: cf. la nostra pàgina www.clairval.com

Fax: 03 80 96 25 29

E-mail: abbaye@clairval.com

<http://www.clairval.com/>

Abbaye Saint-Joseph de Clairval (Ed. catalana) ISSN: 1956-3914 - Dépôt légal: date de parution - Directeur de publication: Dom Antoine Beauchef - Imprimerie: Traditions Monastiques - 21150 Flavigny-sur-Ozerain.

ABBAYE SAINT-JOSEPH DE CLAIRVAL – 21150 FLAVIGNY-SUR-OZERAIN – FRANCE

Fax : 00 33 3 80 96 25 29 – E-mail : abbaye@clairval.com – Site : <http://www.clairval.com/>